

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra religionistiky a filosofie

Obec křesťanů v České republice

Seminární práce
[SOKR]

Vít Ronovský
ZS 2008

OSNOVA

ÚVOD	- 2 -
1. OBEC KŘEŠŤANŮ NA MAPĚ KŘEŠŤANSTVÍ	- 3 -
1.1 Vznik a vývoj	- 3 -
1.2 Obec křesťanů ve světě	- 4 -
1.3 Aktivity v ČR	- 5 -
2. TEORIE A PRAXE	- 7 -
2.1 Antroposofie a křesťanství.....	- 7 -
2.2 Ekumenické aktivity	- 9 -
2.3 Náboženský život	- 10 -
3. PROBLÉMY DNEŠNÍHO SVĚTA Z PERSPEKTIVY OBCE	- 11 -
3.1 Mezináboženský dialog	- 11 -
3.2 Výchova dětí.....	- 12 -
ZÁVĚR.....	- 13 -
BIBLIOGRAFIE	- 14 -

ÚVOD

V této práci se pokusím o zodpovězení otázky po vztahu Obce křesťanů ke křesťanství a antroposofii. Nejdříve se z historického hlediska pokusím ukázat, kde přesně leží Obec křesťanů na mapě křesťanství a jaké vyvíjí v současnosti aktivity v České republice. Krátce vysvětlím její učení a jeho podobnosti a odlišnosti od antroposofie a křesťanství včetně náboženského života. Na závěr vás seznámím s jeho postoji k aktuálním otázkám dnešního světa jako je mezináboženský dialog a výchova dětí.

Práci jsem si zvolil, protože jsem se chtěl blíže seznámit s tímto zajímavým hnutím a jeho vazbami na antroposofické struktury a učení, které též považuji za inspirativní.

1. OBEC KŘEŠŤANŮ NA MAPĚ KŘEŠŤANSTVÍ

Obec křesťanů je velice specifickým křesťanským hnutím. V této kapitole se pokusíme ho lokalizovat na světové i české mapě křesťanství a to především z historického hlediska.

1.1 Vznik a vývoj

Vznik Obce křesťanů (Die Christengemeinschaft, The Christian Community) se úzce váže na krizi německých evangelických církví po první světové válce. Ztráta reformačního nadšení a vyprázdnění etických hodnot vedly ke snaze navrátit křesťanství scelující a povzbuzující funkci ve společnosti. Skupina studentů a mladých farářů tak pod vedením Friedricha Rittelmeyera (1872-1938) roku 1922 zakládá hnutí za náboženskou obnovu (toto přízvisko užívá Obec dodnes) zvané *Obec křesťanů*.¹

Protestanté Friedrich Rittelmeyer a Emil Bock (1895-1959) našli pro své pojetí křesťanství inspiraci u Rudolfa Steinera, který této skupině poskytl jakési zasvěcení a vytvořil pro ni bohatý obřad. Hnutí bylo od počátku pojato naprosto nedoktrinálně a neklerikálně, což odpovídá silnému odporu vůči dogmatismu. Ten je zde přítomen dodnes, což se projevuje například absencí závazného stanovení obsahu víry. Důraz je tedy kladen na osobní, svobodně prožívanou zbožnost lidí. Předpokládá se, že „dotek s křesťanským mysterijním kultem v jejich mysli, vůli a citech rozžehne nové jiskry“.²

V roce 1925 začala Obec křesťanů působit ve Švýcarsku a v Československu a pak postupně v dalších evropských zemích. Po nástupu nacismu byla v Německu a jím obsazených oblastech zakázána a pronásledována, po skončení války však byla obnovena činnost většiny sborů a Obec křesťanů se začala šířit i do zámoří.³

¹ I. O. Štampach, *Antroposofie*, Olomouc: Votobia, 2000, s. 34-35.

Z. Vojtíšek, *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice*, Praha: Portál, 2004, s. 234.

² I. O. Štampach, cit. dílo, s. 35.

³ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

V Československu byla Obec křesťanů opět zakázána komunistickým režimem v roce 1951, avšak pracovala dál v podzemí (zejména díky neúnavnému snažení faráře Josefa Adamce). Po krátkém pokusu obnovit veřejnou práci v době Pražského jara byla v roce 1971 zakázána potřetí. Od roku 1990 rozvíjí svou činnost znovu veřejně na bázi občanského sdružení Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu.⁴

1.2 Obec křesťanů ve světě

V současnosti je Obec křesťanů zastoupena přibližně třemi sty sbory v necelých třiceti zemích⁵ a má celkem asi 400 aktivních kněží. Největší zastoupení má tradičně v Německu, severských evropských zemích. Švýcarsku, Holandsku a USA.⁶ Působí však také například v Rakousku, Belgii, Francii, Itálii, Rusku, Ukrajině, Rumunsku, Gruzii, Kanadě, Japonsku, Jihoafrické republice, Namíbii, Brazílii, Argentině, Peru, Kolumbii, Austrálii a na Novém Zélandě.⁷ Právní podoba Obce křesťanů v jednotlivých zemích se liší podle místně platných zákonů; ve většině zemí má nejvyšší možnou úroveň církevní registrace.⁸

Základními jednotkami Obce křesťanů jsou místní sbory věřících, kteří se scházejí ke společnému slavení obřadů. Všechny světové sbory jsou vázány stejným společným ritem, to je však prakticky také jediná závazná náboženská oblast, která je spojuje. Sbory logicky spjatých území (např. jednoho státu) se sdružují do oblastí, které zajišťují organizační úkoly většího rozsahu, vytvářejí právní struktury zastupující Obec křesťanů vůči státu a pod. Na celosvětové úrovni vytvářejí zástupci jednotlivých oblastí orgány, jejichž úkolem je koordinace práce Obce křesťanů po celém světě.⁹

⁴ Tamtéž.

⁵ M. Horák, „Kam nás zařadit?“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/zarazeni>>.

⁶ Z. Vojtíšek, cit. dílo, s. 235.

⁷ Podrobný seznam jednotlivých měst a zemí působnosti sborů Obce křesťanů ve světě lze nalézt i s odkazy na starých webových stránkách české Obce. „Sbory Obce křesťanů ve světě“, *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <http://www.obeckrestanu.cz/stary/Links/obec_krestanu_cs.html>.

⁸ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

⁹ Tamtéž.

Zatímco správní a hospodářská struktura Obce křesťanů je budována zdola, demokraticky, je kněžstvo Obce křesťanů organizováno shora, hierarchicky. Kněz v jednotlivém sboru je na své působišti vyslán kněžstvem; nad věřícími však nemá žádnou pravomoc na poli věrouky či mravů, nýbrž jeho zvláštní pravomoc spočívá v celosvětově ujednoceném vykonávání náboženských obřadů.¹⁰

Celosvětovým vedením Obce křesťanů je „sedmikruh“ — sedm vybraných duchovních správců, jejichž společným úkolem je koordinace celosvětové práce Obce křesťanů. Vedením sedmikruhu je pověřen „nejvyšší duchovní správce“. Prvním nejvyšším správcem Obce křesťanů se stal Friedrich Rittelmeyer, po něm Emil Bock, poté Rudolf Frieling, Taco Bay a v současnosti úřad nejvyššího duchovní správce zastává Vicke von Behr.¹¹ Vrchní duchovní správa (sedmikruh) sídlí v Berlíně.¹²

1.3 Aktivity v ČR

Od září 2002 je Obec křesťanů registrována jako náboženská společnost Obec křesťanů v České republice.¹³

Z pěti stávajících českých sborů Obce křesťanů má zatím jen pražský sbor (Praha 7, Na Špejcharu 3)¹⁴ vlastní kněze (v současnosti tři). V Pardubicích¹⁵, Olomouci, Brně a Příbrami jsou sbory újezdni — to znamená, že do nich kněz na konání svátostí pravidelně dojíždí.¹⁶ Sbor v Brně a Olomouci je pod patronátem faráře Franka Peschela, o pardubický sbor se stará farář Milan Horák a do Příbrami dojíždí od roku 2002 nově vysvěcený farář Tomáš

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

¹² Z. Vojtíšek, cit. dílo, s. 235.

¹³ F. Peschel, „První seznámení s Obcí křesťanů“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obeckrestanu.cz/prvni-seznameni>>.

¹⁴ „Kontakty“ [online], *Obec křesťanů v Praze* [cit. 2008-11-14], URL: <<http://praha.obec-krestanu.cz/kontakt>>.

¹⁵ *Obec křesťanů v Pardubicích* [online]. URL: <<http://pardubice.obec-krestanu.cz>>.

¹⁶ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

Boněk.¹⁷ Kněžími se v Obci křesťanů mohou stát muži i ženy, celibát není vyžadován.¹⁸

Statutární orgán zastupující Obec křesťanů v České republice tvoří dvě osoby — předseda Synody Obce křesťanů (nyní Frank Peschel) a předseda Rady Obce křesťanů (nyní Helena Reichertová).¹⁹

Čtvrtletně vydává od roku 1998 Obec tematický sborník *Okruh a střed*. Každé číslo se věnuje určitému aktuálnímu tématu dotýkajícímu se náboženství, filosofie, ekologie, pedagogiky, rozvoje osobnosti atd. a snaží se poukázat na jeho duchovní pozadí a hlubší souvislosti.²⁰

Obec křesťanů v České republice je v současnosti spravována spolu s oblastmi Bavorska a Rakouska; duchovním správcem je Melchior Tautz.²¹ Nepobírá žádnou podporu od státu a její financování je tedy závislé na dobrovolných příspěvcích členů a příznivců. Počet jejich členů se pohybuje kolem čísla tři sta, počet aktivních sympatizantů je zhruba jednou tak veliký. Asi dvě třetiny členstva pochází z Prahy, kde je sbor přirozeně nejaktivnější.²²

¹⁷ „Sbory v jednotlivých městech“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obeckrestanu.cz/kontakt/sbory>>.

¹⁸ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

¹⁹ „Obec křesťanů v České republice“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obeckrestanu.cz/kontakt/okcr>>.

²⁰ M. Horák, „Úvodní stránka“ [online], *Okruh a střed – Sborník Obce křesťanů* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://oas.obec-krestanu.cz>>.

²¹ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

²² Informace jsem získal dopisovou korespondencí s farářem Milanem Horákem dne 14. 11. 2008.

2. TEORIE A PRAXE

Jako úvod do sebepředstavení a sebechápání Obce křesťanů můžeme uvést doslovnou citaci z jejích webových stránek:

Název „Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu“ již prozrazuje hlavní rysy našeho náboženského společenství: Cítíme se být křesťany, tedy hlásíme se k Ježíši Kristu, jeho učení, utrpení, smrti a zmrtvýchvstání; nepovažujeme se však za církev vázanou určitým vyznáním, nýbrž za obec otevřenou všem lidem bez ohledu na rozdíly v jejich konkrétních náboženských představách; jsme hnutím, které usiluje o obnovu náboženského života způsobem přiměřeným dnešnímu člověku.²³

Jinými slovy, každý člověk může najít Boha v hloubi vlastní duše i v základech světa kolem sebe – a hlavní rolí Obce je ho v atmosféře duchovní svobody v tomto hledání stimulovat.

Podívejme se nyní na učení a náboženský život tohoto hnutí především v kontextu tradičního křesťanství.

2.1 Antroposofie a křesťanství

Obec křesťanů vychází ze všeobecně křesťanských základů. Jak však již bylo řečeno, nějaká pevně stanovená věrouka či věroučná autorita u ní zcela absentuje. To je dáno především tím, že se snaží vést své věřící k duchovní samostatnosti, tedy k tomu, aby dokázali sami poznávat pravdu a podle ní pak

²³ „Kdo jsme“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-10] URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas>>.

utvářet své konání.²⁴ Už tato základní intence však hnutí i jeho interpretaci křesťanství zásadním způsobem determinuje a odlišuje od jiných křesťanských proudů. Jednak křesťanská svatá písma a dosavadní křesťanskou tradici bere jako stěžejní, nikoliv však jediné podněty ke své práci;²⁵ za druhé se toto východisko promítá i do základního pochopení osobnosti Krista, která je již vnímána nejen jako spásný dar milosti lidem, nýbrž i jako touto milostí založený impuls k jejich vyššímu vývoji skrze vlastní úsilí.²⁶

Již tato základní premisa ukazuje, že od počátku svého působení byla Obec křesťanů úzce spjata s antroposofií. Sama Obec křesťanů toto ovlivnění popisuje následovně:

Základní myšlenka antroposofie, že duchovní skutečnosti nemusí být jen předmětem slepé víry, nýbrž že se je můžeme naučit přímo poznávat, se stala hlavním teologickým impulsem Obce křesťanů; sebepoznání a sebeproměna člověka, o něž antroposofie usiluje, jsou důležitou složkou náboženské práce Obce křesťanů; mnozí členové Obce křesťanů jsou antroposofové nebo se podílejí na aktivitách s antroposofií spjatých, počínaje hnutím waldorfských škol a biologicko-dynamickým zemědělstvím konče.²⁷

...pro mnoho členů Obce křesťanů je proto antroposofie nejvýznamnějším světonázorovým pramenem. Není však věroukou Obce křesťanů, nýbrž vztah k ní se odvíjí od rozhodnutí jednotlivého člověka právě tak, jako vztah k jakémukoli jinému učení nebo názoru.²⁸

Můžeme však jmenovat vícero bodů, kde mají některé antroposofické myšlenky na teologii Obce křesťanů určitý vliv. Například v pohledu na čin Ježíše Krista na Golgotě jakožto ústřední událost světových dějin²⁹ či blízký vztah k představě reinkarnace.³⁰ Patrně nejzřetelněji tento vliv můžeme

²⁴ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

²⁵ Rudolf Steiner razil dokonce (z pohledu katolické církve) radikální názor, že „Ježíš Kristus je poznatelný i bez biblických textů“. Pochopitelně nevíme, do jaké míry je nyní tento názor blízký členům Obce křesťanů. M. Joachim (ed.), *Antroposofie a křesťanství*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 55.

²⁶ Tamtéž, s. 59.

²⁷ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

²⁸ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

²⁹ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

³⁰ Vyjádření tohoto vstřícného postoje k myšlence reinkarnace a pokus o její harmonizaci s křesťanstvím nalezneme ve vydání časopisu Okruh a střed 2000/1 nazvaném Reinkarnace v křesťanství. Např. M.

sledovat v názoru, že Ježíš není Kristem od počátku svého života, nýbrž se jím stává teprve později.³¹

Zde bych však znovu rád zdůraznil, že jakékoliv konkrétní věroučné myšlenky nejsou základním předpokladem členství, proto nelze čekat, že by ohledně těchto záležitostí panovala mezi členy názorová jednota. Setkáme se pravděpodobně spíše se stavem právě opačným.

2.2 Ekumenické aktivity

Když se pokusím nahlédnout na ekumenické aktivity Obce, musíme si vždy všimnout jejího hlavního východiska. V první řadě je to úsilí v intencích náboženské, tedy především křesťanské obrody.

Sama sebe s ohledem na jiné církve charakterizuje takto:

Obec křesťanů se hlásí ke všekřesťanskému církevnímu proudu založenému prvotními křesťany. Proto uznává Jednu církev Kristovu, „k níž náleží všichni, kdo pociťují Kristovu spásnou moc“ (citát z Vyznání víry). K této Jedné Církvi mohou patřit náboženská společenství nejrůznějších vyznání.³²

Z tohoto východiska je zcela logický fakt, že Obec křesťanů zcela uznává křest vykonaný i v jiných křesťanských církvích a společenstvích.³³

Přesto se však Obec zjevně pokouší zvrátit směr současného křesťanství a vzít tak zbraně z rukou těm, kteří vzhledem k činnosti majoritních církví mají často tendenci odmítat křesťanství jako celek:

Při pohledu na velkou část toho, co se dnes nazývá „křesťanstvím“, můžeme dospět k přesvědčení, že křesťanství jaksi nefunguje, že má sice pěkné cíle, ale že metody k jejich dosažení jsou buď neúčinné, nebo dokonce zcela protipůsobné: snaha o vlastní prospěch, pokrytecké moralizování, povýšenost a odsuzování jiných jsou příklady toho, čím „křesťané“ nezřídka žijí. ... Křesťanství, které si už svou podstatou žádá, aby se projevovalo v jednání lidí, se pro mnohé stává pouhým světonázorem. Křesťanské ideje se sice člověku líbí, ale námaha s nimi spjatá vede k tomu, že zůstávají jen pěknými představami. Pro mnohé lidi je proto křesťanství spolkem idealistů, kteří to sice dobře myslí, ale pro svět jsou prakticky bez významu. U

Horák, „Myšlenka reinkarnace v kontextu tradičního křesťanství“ [online], *Okruh a střed* 2000/1 [cit. 2008-11-14], URL: <<http://oas.obec-krestanu.cz/2000-1-01>>.

³¹ M. Joachim (ed.), cit. dílo, s. 53.

Konkrétně v tomto sporném názoru ale nalezneme asi shodu nejmenší.

³² V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

³³ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

křesťanů samotných vede toto oddělení myšlenek a jednání ke vzniku dogmatismu — snaze měřit křesťanskost mírou přesvědčení o různých věroučných drobnostech.³⁴

Hlavní rozpor mezi Obcí křesťanů a jinými církvemi spočívá v rozumném vztahu světů zjevení a poznání. Duchovní svoboda uvnitř Obce je založena především na předpokladu, že tyto světy od sebe vzájemně nejsou odděleny, čímž je staví na roveň.³⁵ To je postoj, který je v současnosti cizí především menším evangelikálním církvím. Tento fakt mohl být důvodem, proč dvě třetiny Ekumenické rady církví v ČR nepodpořili vstup Obce ani do pozorovatelského statutu k radě (ačkoliv Obec původně žádala o členství plné). Další překážkou dialogu hlavně v Německu je podle faráře Milana Horáka otázka křtu. Ten totiž v Obci není chápán jako podmínka spásy, nýbrž jako pouhá pomoc na cestě k jejímu dosažení.³⁶

Sama Obec křesťanů je ekumenickému dialogu zjevně otevřená, avšak vzhledem k její velikosti nehraje zatím příliš velkou roli. Je členem Ekumenické akademie.

2.3 Náboženský život

Jak již bylo řečeno výše, náboženské obřady se konají podle celosvětově jednotného ritu a tvoří tak hlavní (a zároveň jediné závazné) pojítko mezi všemi sbory. „Jejich smyslem je přibližovat božskou skutečnost věřícímu, podněcovat jeho náboženský život a tím posilovat jeho osobní úsilí o sebeproměnu a morální postoj v praktickém životě.“³⁷

Středem kultu Obce křesťanů je sedm svátostí, jejich pojetí a částečně i názvy jsou však odlišné od tradičního pojetí katolické či pravoslavné církve.³⁸ Hlavní svátostí je tzv. Obřad posvěcení člověka, což je jiné pojmenování pro mši svatou. „Provází člověka po celý jeho život. Dává mu sílu zvládat jeho každodenní úkoly a potýkat se s těžkostmi života, pomáhá mu působit ve světě

³⁴ M. Horák, „Kam nás zařadit?“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/zarazeni>>.

³⁵ Jedná se například o myšlenku, že ke zjeveným pravdám může člověk dojít i na zjevení nezávisle. Viz. má emailová korespondence s farářem Milanem Horákem 17. 12. 2008.

³⁶ Tyto informace mi sdělil farář Milan Horák při své návštěvě v Pardubicích 10. 11. 2008.

³⁷ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

³⁸ I. O. Štampach, *Antroposofie*, Olomouc: Votobia, 2000, s. 36.

v nejlepším smyslu lidství. Jeho pravidelné slavení je páteří náboženského života sboru a pramenem všech ostatních svátostí.³⁹ Těmi jsou křest, konfirmace, zpověď, sňatek, svěcení na kněze a poslední pomazání.⁴⁰

Misijní činnost v pravém slova smyslu Obec neprovádí:

Snažíme se šířit určité myšlenky a postoje (například náš zásadní postoj ke svobodě náboženského života) tím, jak pracujeme. Lidé k nám přicházejí skrze různá setkání, většinou skrze přátele a známé; jsem přesvědčen, že pokud si Bůh přeje, aby k nám někdo našel cestu, tak jej dokáže navést; naším úkolem ovšem je, abychom byli pro takové lidi sdostatek viditelní, aby omylem neprošli kolem nás a nehledali nás jinde, a abychom je dokázali přijmout. Misii v běžném smyslu slova neprovozujeme; považujeme se od začátku za "hnutí za náboženskou obnovu", což znamená daleko spíše přinášet nové, čerstvé pohledy, myšlenky, impulsy, než někoho "obracet na víru".⁴¹

3. PROBLÉMY DNEŠNÍHO SVĚTA Z PERSPEKTIVY OBCE

V této kapitole se podíváme vztah Obce k důležitým problémům dnešního světa, jako je mezináboženský dialog a výchova dětí. Vzhledem k absenci závazné věrouky by bylo bezsmyslné pokoušet se získat odpovědi například na současné palčivé otázky bioetiky apod., pokud bychom neprovedli rozsáhlejší terénní výzkum.

3.1 Mezináboženský dialog

Obec křesťanů se dle své sebeprezentace snaží „zůstat otevřena všemu, co by mohlo přispět k náboženské obnově našeho světa“.⁴² Váží si tedy každého dalšího úsilí o poznání duchovní skutečnosti a z něj plynoucí proměnu člověka. Sebe chápe pouze jako jednu z možných cest člověka k Bohu, která

³⁹ V. Eigo, M. Horák, „Obecné seznámení“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/obecne-seznameni>>.

⁴⁰ F. Peschel, „První seznámení s Obcí křesťanů“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-13], URL: <<http://www.obeckrestanu.cz/onas/prvni-seznameni>>.

⁴¹ Viz. má emailová korespondence s farářem Milanem Horákem 17. 12. 2008.

⁴² M. Horák, „Kam nás zařadit?“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/zarazeni>>.

se však neuzavírá před jinými. Každý člen Obce křesťanů se může svobodně rozhodnout, z jakých pramenů bude čerpat vnitřní posilu a poučení.⁴³

Z toho plyne například pro vedení mezináboženského dialogu velice příznivý fakt – tedy že pokřtěný a nepokřtěný člověk jsou si z hlediska Obce a tedy i v jejím rámci rovni.⁴⁴ Členství v Obci křesťanů se proto nevylučuje s členstvím v jiných náboženských organizacích a života Obce křesťanů (tedy i jejích bohoslužeb, svátostí, akcí, apod.) se může účastnit každý bez ohledu na své přesvědčení, vyznání a církevní příslušnost.⁴⁵

Velikost sborů a odpor k institucionalizovaným formám Obec z oficiálního vedení mezináboženského dialogu zatím prakticky vyřazuje, avšak příležitostně se dialogu s vyznavači jiných náboženství nebrání.⁴⁶ Opravdové postoje Obce k ostatním světovým náboženstvím a duchovním proudům se nám mohou ukázat již z jeho starých webových stránek. Najdeme zde totiž doslova desítky odkazů na různé směry křesťanství, židovství, islámu, buddhismu, hinduismu a jiných náboženství, odkazy na stránky o religionistice, filosofii, životním prostředí, lidských právech atd.⁴⁷

Odpor k dogmatismu, pokrytectví a povrchnosti pomalu přivádí do Obce křesťanů také příslušníky jiných náboženských společností.⁴⁸

3.2 Výchova dětí

Cílevědomá výuka dětí a mladistvých hraje v Obci křesťanů důležitou roli. Zatímco se po křtu rozvíjí náboženský život nejprve uvnitř rodiny, začíná se školním věkem výuka náboženství. Koná se ve skupinách ve sboru nebo ve waldorfských školách — zde v souvislosti s učebním plánem vyučují faráři sboru nebo pro to školení učitelé. Výuka se dělí na vyučování pro děti ve věku od sedmi do čtrnácti let, pro něž je doplňujícím předpokladem návštěva

⁴³ „Sebecharakteristika“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-12], URL: <<http://www.obec-krestanu.cz/onas/sebecharakteristika>>.

⁴⁴ Jak jsme si již ukázali výše, je tento fakt vedení ekumenického na rozdíl od mezináboženského dialogu paradoxně nepříznivý.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Součástí kněžského semináře je i religionistický kurs, kde příležitostně přednášejí samotní vyznavači jiných náboženství. Viz. má emailová korespondence s farářem Milanem Horákem 17. 12. 2008.

⁴⁷ „Odkazy“ [online], *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-14]. URL: <http://stary.obec-krestanu.cz/Links/index_cs.html>.

⁴⁸ Z. Vojtíšek, *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice*, Praha: Portál, 2004, s. 234.

kultického nedělního obřadu a na výuku mladistvých po konfirmaci až do ukončení jejich školní docházky.

Základním pravidlem pro dětskou náboženskou výchovu je pravidlo, že vědomí o náboženských skutečnostech nemá nahrazovat náboženský život, nýbrž výuka má sama podporovat náboženské síly. Seznamování dítěte s náboženskými a duchovními skutečnostmi má tedy podle Obce křesťanů vypadat následovně:

V prvních letech má být probuzen přirozený smysl dětské náboženskosti. V mýtech, pověstech, pohádkách získává dosud obrazné vědomí dítěte své rozšíření na lásku ke všemu stvoření. K vyprávění ve výuce patří základní události Starého Zákona. V následujících letech jsou děti seznamovány s pozemským životem Ježíše Krista. Po konfirmaci může být na sledování dějinného vývoje křesťanstva vnímána působnost Ducha Svatého. Poznávají se světová náboženství. Cílem výuky je samostatný, svobodný úsudek, zatímco bohoslužba rozvíjí síly vedoucí k živé náboženské praxi.⁴⁹

ZÁVĚR

Jak jsme mohli vidět, při pokusu o uchopení charakteru Hnutí za náboženskou obnovu nelze vždy zcela aplikovat klasická křesťanská schémata, ačkoliv hnutí všeobecně z křesťanství vychází. Především v interpretaci „Kristova impulsu“ lze vidět jasný vliv antroposofie a zároveň výchozí bod Obce křesťanů. Pro ni zůstává duchovní svoboda a osobní přímé poznání transcendentních skutečností základním předpokladem zodpovědného náboženského života. Ačkoliv tedy antroposofický styl myšlení a řeči proniká všemi rituálními texty Obce křesťanů⁵⁰ a i v jejím sebevyjádření ho lze více či méně identifikovat, v žádném případě nehraje

⁴⁹ J. Lenz, „Obec křesťanů“, *Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu* [cit. 2008-11-14]. URL: <http://www.obeckrestanu.cz/stary/Literatura/Knihy/lenz_obec_krestanu_cs.html>.

⁵⁰ I. O. Štampach, *Antroposofie*, Olomouc: Votobia, 2000, s. 36.

roli dogmatu. Většině členů je jistě antroposofie spíše blízká a jejich světonázorová orientace, náhled světa (Weltanschauung) a částečně i náboženská identita z ní vychází. Konkrétně a nejzásadněji je však pojetí religiozity v Obci křesťanů ovlivněno nikoli antroposofickým poznáním jako takovým, nýbrž jeho metodologií – tedy přístupem k poznávání samotnému. To je v posledku záležitost, jejíž praktická aplikace přirozeně narušuje potencionálně nežádoucí autoritu antroposofických, teologických a jiných závěrů omezujících duchovní svobodu člověka. Na druhou stranu ani nelze říci, že by hnutí vycházelo z relativistické zásady „co člověk, to jiná pravda“. Pojetí pravdy uvnitř Obce křesťanů vyplývá spíše ze zásady odlišné: „Co člověk, to jiná cesta k pravdě.“ Sama Obec má pak představovat právě jednu z cest; nikoliv však pravdu samotnou.

BIBLIOGRAFIE

I. Primární literatura:

Články ve sbornících , seriálových publikacích a na internetu:

Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu [online]. URL: <<http://www.obec-krestanu.cz>>.

Obec křesťanů – Hnutí za náboženskou obnovu [staré stránky]. URL: <<http://stary.obec-krestanu.cz/>>.

Obec křesťanů v Pardubicích [online]. URL: <<http://pardubice.obec-krestanu.cz>>.

Obec křesťanů v Praze [online]. URL: <<http://praha.obec-krestanu.cz/>>.

Okruh a střed: Sborník Obce křesťanů [online]. URL: <<http://oas.obec-krestanu.cz>>.

II. Sekundární literatura:

A: Monografie

Štampach, Ivan O. *Antroposofie*. Olomouc: Votobia, 2000. 75 s. ISBN 80-7198-431-0.

Vojtíšek, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: Náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. 462 s. ISBN 80-7178-798-1.

B: Články ve sbornících , seriálových publikacích a na internetu:

Müller, Joachim (ed.). *Antroposofie a křesťanství* [přel. Jindra Hubková]. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 199 s. ISBN 80-7192-230-7.